

Podej mi to!

Kristina Šantorová

OBSAH

ÚVOD

POSTIŽENÍ

ELEKTRICKÝ VOZÍK

BEZBARIÉROVÝ AUTOBUS

OSOBNÍ ASISTENT: PRODLOUŽENÁ RUKA?

PŘEJÍMÁNÍ ZODPOVĚDNOSTI

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ VLASTNÍHO SVĚTA POSTIŽENÉMU

PŘÍTEL ČI ZAMĚSTNANEC?

ZÁVĚR

OSOBNÍ ASISTENCE

ÚVOD

Dovolte, abych Vás seznámila. Ta malá paní na elektrickém vozíku, která se na Vás usmívá a dává Vám jakoby najevo, že jste vítáni, se jmenuje Klára. Možná chvíli zaváháte, jestli jí smíte podat ruku, protože jistě vidíte, že s jejíma rukama není něco v pořádku, a tak se jen omezíte na zdvořilostní „Dobrý den!“ Máte pravdu, ruku by Vám jako zdravý člověk podat nemohla, ale to není důležité. Ti starší z Vás by také možná váhali, zdali jí mají vykat nebo tykat, neboť její věk se špatně odhaduje. Pravidla slušného chování říkají, že žena nemusí prozrazovat svůj věk, ale pro přiblížení Vám řeknu, že Kláře je něco málo přes třicet. Teď na konci března zas o kousek víc, protože oslavila své narozeniny. Klára bydlí v Praze na jednom velkém sídlišti v komplexu bezbariérových bytů. Téměř nikdy ji nevidíte samotnou, vždy s ní bude mladá dívka, která jí bude pomáhat v tom, co jí její postižení zabraňuje dělat. Té dívce se říká osobní asistentka.

POSTIŽENÍ

Postižení Kláry je velmi těžké. Odborný název je dětská mozková obrna, kvadruplegická forma. Ve skutečnosti to znamená, že žádná z jejích končetin není úplně zdravá, jen pravá ruka je poměrně pohyblivá, takže pomalu dokáže psát, najíst se lžící... Přes toto postižení paní Klára vystudovala práva na vysoké škole a nyní pracuje jako právnička v pražské organizaci zabývající se pomocí postiženým lidem a ta-

ké legislativou spojenou s problémy handicapovaných. Pro přiblížení krátká ukázka jednoho pracovního rána:

Přicházíme s Klárou do práce po sedmé hodině, jako vždy jsme tu první.

„Tak Kristino, dneska tě zase čekají ty klíče, ale tentokrát mám pro tebe překvapení!“

„No, to by mě tedy opravdu zajímalo co..“ S odemýkáním mám totiž velké problémy, nikdy nevím, který klíč ze svazku je ten pravý.

„Podívej, všechny klíče mám označené nápisy, takže teď už to nebudeš muset hledat.“

„To tě tedy chválím!“

Vjíždíme do budovy, po chodbě rovně, potom doleva a hned do první kanceláře.

„Kristino, běž mě prosím zapsat do toho sešitu u dveří.“

Zapisuji Klářin příchod a vracím se do kanceláře. „Tak Kláro, co budeme dneska dělat?!“

„No, podíváme se na ty dopisy a potom....“

Přeruší nás zvonek telefonu. Beru telefon a podávám ho Kláře. Dotyčný člověk chce mluvit s paní, která tam ještě není. „Mohu Vám nějak pomoci?... Tak to zkuste po osmé hodině.... Nashledanou!“

Mezitím jsem vyndala složku s dopisy, na které je třeba odpovědět.

„Najdi prosím tě ten, co psal pan Novák. Uděláme ho jako první, protože já vůbec nechápu, co ten člověk po mně chce.“

„Cheš, abych ti ho četla?“

„Ale jo, buď tak hodná.“

Začínám pomalu a důrazně číst, dopis je opravdu velmi

zmatený, Klára mě neustále vrací, v průběhu shrnujeme ne-souvislé věty a nakonec máme otázku, se kterou se na Kláru pan Novák obrací. „*Jo, to je teda překvapení, on chce vědět, jestli má nárok na příspěvek na auto!*“

„*Kláro, nechceš náhodou posunout, nějak se mi za tím stolem ztrácíš.*“

„*To bys teda mohla. Děkuji ti, hodná holka.*“

„*Najdi mi prosím zákon z roku 92.*“

Nacházím příslušný zákon a Kláře ho čtu. Mám dojem, že to vůbec není potřeba, protože když vynechám jedno slovo, poměrně obsahově nedůležité, Klára mě ihned doplňuje.

„*Tak, dáme se do toho.*“

Jako obvykle беру do ruky tužku a papír, Klára mě ale zaráží.

„*Teď na to mám speciální sešit. Je v druhém šuplíku na-pravo.*“

„*Jakou má barvu?*“

„*Zelenou.*“

Nacházím sešit a Klára mi diktuje. „*Vážený pan...*“

„*Dobrý Kláro, ten úvod už mám.. Odpovídám na Váš do-pis ze dne,...., ve kterém mě žádáte...*“ diktují si sama. Klára pak pokračuje.

ELEKTRICKÝ VOZÍK

Velkou změnu v jejím životě přinesl nový elektrický vo-zík.

Přicházím ke Kláře krátce po 15:00, tak, jak jsme byly domluvené. Zdravím se s ní i její osobní asistentkou Han-kou, když si najednou všímám, že Klára má nový elektrický vozík. Čekala na něj asi půl roku, tenkrát jsem jí pomáhala vyplňovat všechna ležstra týkající se žádosti o něj.

„*No, Kláro, co to vidím?*“

„*To koukáš, co? Už ho mám od minulého týdne!*“

„*A jak to že jsi nic neřekla?*“

„*Nezlob se na mě, ale to mělo být překvapení.*“

„*No, to se ti tedy opravdu povedlo!*“ naoko Kláru kárám. Pak se posadím do křesla a Klára mi ukazuje, jak už umí jezdit. Obě si vychutnáváme ten pocit, když jí řeknu: „*Klá-ro, pojd' sem!*“ a ona ke mně sama přijede. Máme z toho obě velkou radost.

Její spolupracovnice a osobní asistentka si z toho dělají legraci.

„*Kdyby se ti zdálo, že tady máme nějak v nepořádku ná-bytek, třeba takový odřený, nebo něco, tak se zeptej Kláry. Té totiž není žádná mezera dost velká.*“

Klára se směje a chce něco pronést na svou obranu, není ji to však přes smích ostatních dovoleno.

BEZBARIÉROVÝ AUTOBUS

Dalším velmi důležitým prvkem v životě paní Kláry je bezbariérový autobus, který vede přes centrum Prahy a spo-juje několik bezbariérových bloků na okrajích Prahy. Má štěstí, protože i její práce i její byt jsou na lince tohoto autobu-su. Postupně se mezi personálem i cestujícími vytvořil přátelský vztah.

Opouštíme kancelář a spolu s Hankou jdeme na nedale-

kou zastávku bezbariérového autobusu. Autobus tam již sto-jí a zdálky vidíme, že pan řidič nás vítá: bliká totiž světly. Kromě řidiče jezdí v těchto autobusech ještě jeden pomoc-ník nebo pomocnice, kteří připoutávají vozíky,... Dnes je tu Jana.

„*Tak co, právničko, kolik jsi jich dneska odsoudila?*“

Smějeme se její klasické přivítací formuli.

„*To víš, před Vánoce ma nic moc, to jsou všichni hodní,*“ přistupuje Klára na její hru.

„*Ale Kláro, ty jsi si dneska vzala tu deku, vid'. To je hned teplo! Neříkala jsem Ti to?*“ hodnotí Jana Klárinu deku, kte-rou má přehozenou přes nohy přesně tak, jak už jí to Jana týden doporučuje.

V autobuse je ještě jeden pán se svou zdravou paní, oba staří asi 35 let. Bavíme se o tom, kolik lidí skončilo na vozí-ku kvůli poškozené páteři v důsledku nešťastného skoku. Za 3/4 hodiny jsme na naší zastávce.

OSOBNÍ ASISTENT: PRODLOUŽENÁ RUKA?

Z dosavadního textu je možno vidět, kolik potíží musí Klára překonávat díky svému postižení. V následujícím textu bych se chtěla podrobněji zabývat lidmi, kteří chtějí postiženým pomáhat: osobními asistenty a všemi problémy, které z toho plynou.

Paní Klára využívá pomoci několika dívek ve věku 16-23 let, vždy se jedná o studentky různých škol, ať už střední evangelické nebo nástavby sociálního zaměření nebo speci-ální pedagogiky. Její „hlavní osobní asistentkou“ je Hanka, dívka, která se nedostala v minulém roce na vysokou školu, doslechla se o této práci a začala spolupracovat s Klárou. Dále je zde několik dívek ze střední evangelické školy, které Kláru navštěvují v rámci své praxe a pomáhají jí výhradně v zaměstnání. Tyto dívky u ní nikdy nepracují dlouho, často se střídají. Další dvě studentky nástavby sociálního zaměře-ní u ní pracují 1x - 2x v týdnu a 1x do týdne Kláře pomáhám i já.

Vzhledem k charakteru postižení Kláry, které je čistě tě-lesné, by se její osobní asistentky měly snažit nahradit funk-ce postižených končetin tak, jako by je řídil mozek Kláry a ne jejich vlastní. Na jednu stranu to vypadá jednoduše, na druhou stranu je toto velmi zdlouhavé. Pro příklad si uved-me, jak by podle tohoto předpokladu vypadala odpolední svačina.

Osobní asistentka se Kláry zeptá, jestli chce svačit.

Pak se zeptá, jestli chce čaj, kávu, sodovku nebo vodu.

Dále se zajímá o to, co chce Klára ke snědku.

Chce sušenku?

Chce chleba?

Jakou chce sušenku?

S čím chce chleba?

Chce ovočný čaj?

Chce černý čaj?

Chce čaj osladit?

Kolik chce kostek?

Je čaj již dost studený?

Chce se nejdřív napít a potom kousnout sušenky nebo na-opak?

Chce pít brčkem nebo je raději, když jí dá napít osobní asistentka?

Chutná jí ta sušenka?

Není ten čaj opravdu moc teplý?

Je v něm dost cukru?

A teď chce nejdřív kousnout a potom napít nebo jako předtím?

Nedostává moc velká sousta?

Nedrží jí osobní asistentka hrníček moc dlouho u úst?

Nebylo by přeci jenom lepší to brčko?

A není ten čaj už moc studený?

Toto všechno jsou některé z otázek, které se vynoří během jedné odpolední svačiny a které člověk řeší rychlým rozhodnutím. V této situaci je to však mnohem komplikovanější. Chceme-li my zjistit, jestli má čaj přijatelnou teplotu, prostě se trochu napijeme a buď se spálíme nebo ne. Klára je v jiné situaci: nejprve se na to zeptá osobní asistentky, ta se to pokusí zjistit, většinou si není jistá, protože neví, co přesně Kláře vyhovuje, takže musí vzít hrníček a přiblížit ho ke Kláře, která to sama posléze zjistí.

To je jeden z důvodů, proč si myslím, že nelze o osobním asistentovi tvrdit, že je jakousi prodlouženou rukou postiženého člověka. V určitých situacích, například pro zrychlení běžných denních úkonů, musí osobní asistent vycházet z toho, co ví o postiženém člověku, a částečně za něj rozhodovat. Abych dokončila příklad s odpolední svačinou, můžu uvést, na jaké věci se ptá osobní asistentka, která pracuje u Kláry již delší dobu a zná její zvyky.

Zeptá se, jestli chce svačinu.

Nebude jí nabízet kávu, protože ví, že Klára kávu odpoledne obvykle nepije, zeptá se jí jen na druh čaje jaký chce.

Chleba jí také nebude nabízet, protože ví, že Klára málo jí a jestli něco sní, tak jen malou sušenku.

Vezme všechny druhy sušenek, dá je na talířek a položí na stůl. Odhadne teplotu čaje, nemusí se ptát.

Na brčko se také nebude ptát, ví, že Kláře je to veelku jedno, ale že čaj raději pije bez brčka.

Nebude se ptát ani na to, zdali se chce nejprve napít a potom si kousnout, protože ví, že Kláře je to veelku jedno.

Vidíme tedy, že takto se celá odpolední svačina značně zjednoduší a urychlí. Toto zrychlení s sebou nese také určité riziko, protože osobní asistent může dělat něco, o čem se domnívá, že je postiženému člověku příjemné, a ve skutečnosti to tak vůbec není. Pak záleží na tom, jak se zachová postižený člověk, jestli na to osobního asistenta upozorní nebo jestli to bude mlčky snášet. U Kláry jsem se s tímto problémem zatím nesetkala, což vyplývá z její velké vstřícnosti a tolerance a také částečně z toho, že se známe již dlouho a o mnoha věcech jsme spolu mluvily.

Myslím si, že povídání si o tom, co je postiženému člověku i osobnímu asistentovi příjemné, je velmi důležité, stejně jako v ostatních vztazích. V případě, že se oba v tomto vztahu předem upozorní na obtížné situace, které by mohly nastat, dá se vyhnout mnoha nepříjemnostem. Já sama jsem v počátku práce s Klárou často o tomto přemýšlela a neustále se jí ptala. Nejprve mi to bylo trochu nepříjemné, bála jsem se, aby si Klára nemyslela, že na ní „vyzvídam“, protože mnohdy se jednalo o poměrně intimní záležitosti. Později jsem však pochopila, že Klára ví, proč se dotazuji, a ostych ze mne spadl.

PŘEJÍMÁNÍ ZODPOVĚDNOSTI

Předešlá situace však není jediná, v které osobní asistent rozhoduje za postiženého člověka, těchto momentů je mnohem více. Souvisí to například s otázkou dopravy. V okamžiku, kdy osobní asistent veze vozík, přejímá za postiženého podle mě celou zodpovědnost. Na ukázkou bych uvedla příhodu z jedné z prvních jízd metrem.

Přišla jsem ke Kláře do kanceláře, a tak jak jsme byly domluvené, vyrazily jsme na metro, do centra Prahy.

„Tak, Kláro, jaký byl dneska den?“

„No, co ti budu povídat, nic nového se nestalo, jenom samá práce, jako vždycky. Radši říkej něco ty, to bude jistě zajímavější.“

„No, mám pro tebe několik novinek, ale to probereme až později, ne. Teď bychom se měly domluvit, kam vlastně půjdeme.“

„No já nevím, ty to znáš v Praze, tak mi něco porad.“

„Sakra, sakra, to toho chceš po mně dost... Víš co, dojedeme do centra a tam potom něco vymyslíme.“

V pořádku jsme se dostaly do vagónu, potom na přestupní stanici jsme úspěšně sjely jedny jezdící schody. Trochu to s námi nahoře drelo, ale pak jsme poznaly, že to není nic špatného, to si jen vozík „sedá“ a obě jsme se uklidnily. Přestoupily jsme a zrovna příjíždělo metro, do kterého jsme se chtěly dostat. I když bylo plné, rozhodla jsem se, že se tam jistě vecpeme. Při najíždění ke dveřím jsem ale byla nervózní a nenajela jsem si dostatečně kolmo na dveře. V okamžiku, kdy jsem nakláněla vozík na sebe, zákonitě se převrhl na jednu stranu a nebyť dveří, o které se Klára zarazila a ochotných lidí, kteří jí přidrželi, skončila by pravděpodobně na zemi. Rychle jsme ještě stihly vjet do vagónu a nějaký pán mi povídá: „*To musíte dávat pozor, když takhle jezdíte s paní!*“

Nedokázala jsem mu na to nic odpovědět, zatím jsem se vzpamatovávala ze šoku.

Sklonila jsem se ke Kláře a ptala se jí: „*Jsi v pořádku, nestalo se ti nic?*“

„*Nic, nic, jen se neboj.*“

Nevěděla jsem, jak se jí omluvit a tak jsem jen řekla: „*Kláro, hrozně mě to mrzí, opravdu nevím jak...*“

Klára mě však přerušila a s úsměvem řekla: „*To nic, holka, když někdo jezdí, musí počítat i s tím, že se občas vybourá.*“

Na další stanici jsme vystupovaly.

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ VLASTNÍHO SVĚTA POSTIŽENÉMU

Myslím, že kromě problému přebírání zodpovědnosti za postiženého člověka se v této ukázkce ukázalo ještě další nebezpečí, které může vzniknout. Mnoho postižených lidí až do své dospělosti žilo v ústavech nebo o ně pečovali rodiče a oni poznávali svět maximálně pomocí televize, knih nebo prostřednictvím vyprávění několika blízkých lidí. Teď, když mají možnost začít žít relativně nezávislý život, je tu nebezpečí, že budou poznávat tu oblast života nebo lépe ten styl života, který vedou jejich osobní asistenti. To nebezpečí,

o kterém mluvím je tedy ve větě:

„No, já nevím, ty to znáš v Praze, tak mi něco porad.“

Osobní asistent by se tedy měl snažit zprostředkovat postiženému všechny oblasti života, které zajímají postiženého a ne jeho, osobního asistenta.

PŘÍTEL ČI ZAMĚSTNANEC?

Dalším podle mě závažným problémem je to, že postižený člověk musí žádat osobního asistenta o spoustu věcí. Někteří postižení mají možná strach neustále toho druhého „obtěžovat“ a tak svoje potřeby raději redukuje na to minimální. Někteří z postižených k tomuto problému zase přistupují tak, že osobní asistent je placen za služby, které jim má poskytovat, a tak nemají žádné zábrany v kladení svých požadavků. V souvislosti s tím se objevuje jeden problém. Domnívám se totiž, že vztah osobní asistent - postižený člověk nemůže být realizován jako klasický pracovní vztah.

K tomuto tvrzení mě vede několik argumentů. Jednak je to dáno tím, že osobní asistent tráví s postiženým člověkem čas i mimo jeho pracovní dobu (pracuje-li vůbec), a tak je spoluúčastníkem i jeho soukromých aktivit, jako jsou návštěvy, dovolená... Chtě nechtě tedy velmi dobře poznává jeho soukromý život, prožívá jeho radosti, trápení a starosti. Dalším argumentem může být intimita tohoto vztahu, která vzniká například na základě toho, že osobní asistent se stará i o osobní hygienu postiženého člověka. Myslím, že kdyby se ve všech těchto situacích osobní asistent choval podle vzorce: „Ty mi za to zaplatíš, tak já to udělám,“ nebylo by to pro postiženého člověka příjemné.

Jako protiklad zaměstnaneckého vztahu můžeme pravděpodobně vzít přátelský vztah, který není jako předešlý založen na vzorci: „Já ti platím, ty to dělej,“ ale na postoji asistenta: „Já ti chci pomoci, mám tě ráda, a proto to tak udělám.“ Ale ani tento vztah není jako základ pro osobní asistenci příliš šťastný. Naším přátelům radíme, aby dělali to, co my považujeme za dobré. V tomto případě to tak ale nelze dělat, protože postižený člověk je na nás v provedení mnoha věcí odkázán a proto prosadit svůj názor přes naši dobře míněnou radu je pro něj obtížné. Zdravý přítel si může vypošlechnout naši radu, ale problém může vyřešit tak, jak on považuje za správné. Postižený člověk je v nebezpečí, že jestliže se rozhodne jinak, než my mu radíme, bude se muset ze svého rozhodnutí „zpovídat“, vysvětlovat nám ho, obhajovat. A to bychom po něm nikdy neměli chtít. Ani tento typ vztahu se nedá tedy považovat za ideální. V tomto případě by mohlo docházet k následujícím situacím:

Přišly jsme do bytu a vydaly se na nákup do nedalekého krámků. Dohodly jsme se, že k večeri si uděláme topinky s vajíčkem a sýrem. Nakoupily jsme, co jsme potřebovaly a vrátily jsme se domů.

„Tak, už jsme zase tady,“ spokojeně říká Klára.

„Klára, já ti to teď přepnu zase na automatiku, ať si tu můžeš popojíždět, jo?“

„No, to bude paráda!“

„A vrhnu se na ty topinky. Přijedeš za mnou?“

„To víš a mohly bychom si dát čaj.“

„Máš geniální nápady.“

Postavila jsem vodu na čaj a začala jsem smažit chleby.

„Ty, Kláro, jak je máš nejraději: lehce osmažené nebo připálené?“

„Abych se ti přiznala, tak je mám nejraději připálené.“

Probudily se ve mně pedagogické vlohy a začala jsem Kláře vysvětlovat, že přismáhané topinky jsou velmi nezdravé, ... Svůj monolog jsem zakončila: „Takže já ti udělám jako sobě - jenom lehce osmažené, žádné černé boty.“

„Ale já bych přeci jenom ráda ty osmaženější,“ ozvala se nesměle Klára a mně došlo, jakou hloupost jsem udělala.

Mám pocit, že se tu vynořuje ještě jedna otázka: Co kdyby postižený člověk požádal svého osobního asistenta, aby udělal něco nezákonného? Jak on by měl reagovat? Odmítnout jako řádný občan nebo vykonat, co je po něm žádáno, jako správný osobní asistent?

Z předešlého textu je doufám vidět, jak je vztah mezi osobním asistentem a postiženým člověkem komplikovaný. Ideální by podle mě byl zvláštní druh přátelského vztahu, který by pomáhal postiženému člověku i osobnímu asistentovi jednak překonat rozpaky, které by se mohly objevit při vykonávání některých intimních potřeb a přání postiženého, který by také urychloval a zjednodušoval společnou každodenní práci. Na druhé straně by však tento vztah musel od osobního asistenta vyžadovat naprostou kázeň a respekt k potřebám a přáním postiženého člověka, které by beze zbytku plnil. Vědomí tohoto by postiženému pomáhalo v tom, aby se nebál vyslovit všechna svoje přání. Domnívám se však, že vytvoření takového vztahu je velmi těžké, neboť to předpokládá oboustranné sympatie a vzhledem k tomu, že osobních asistentů není zrovna dostatek, je velmi těžké narazit na několik lidí (protože postiženému obvykle nestačí jen jeden asistent), kteří by splňovali tyto náročné požadavky.

Další otázkou je to, jak se má zachovat postižený či osobní asistent, když zjistí, že ten druhý mu „nesedí“. Má se snažit překonat tento svůj pocit nebo má rovnou říci tomu druhému, co cítí a zkusit to raději s někým jiným? Myslím si totiž, že dělat osobního asistenta někomu, kdo mi není sympatický, by bylo pro oba dosti náročné a vyčerpávající.

ZÁVĚR

Na konec této práce bych chtěla zařadit dvě ukázky dnů, které jsem s Klárou strávila a na které ráda vzpomínám.

Vystupujeme na naší zastávce jdeme domů, ale hned, jen co Kláru přesadíme na mechanický vozík, vyrážíme na nákup do vzdáleného obchodního střediska.

„Tak, Kláro, co na tu oslavu nakoupíme?!“

„Víte co, pomalu projedeme všechny regály a něco vybereme.“

„Tak přede vším musíme koupit bramborový salát. No jo, ale kolik?“

Stavíme se do fronty a mezitím počítáme, kolik lidí tam vlastně bude.

„Osm lidí, to by chtělo nejmíň kilo a půl,“ říká Hanka.

Já i Klára jsme dosti bezradné.

„Tak asi jo,“ souhlasíme po chvíli.

„A nějaký salám, sýr...“

„Kristino, dojde zatím pro ty rybí prsty, bude se vám chít je smažit?“

„Ale to víš, že jo,“ ujišťuji ji a odbíhám pro ně.

„A taky někdy pítí.“

Postupně tak nakupujeme všechno potřebné, Klára bere všeho spíš víc než miň. Pak přijíždíme ke kase. V nákupním vozíčku je i čokoláda, kterou jsem si pro sebe přidala.

„Kláro, tu čokoládu ti pak zaplatím, jo?“

Klára se usměje a prohlásí: „Já tě asi zaškrťm.“

„No Kláro, kdybys řekla, že mě zastřelíš, tak ti to ještě možná uvěřím, ale zaškrťit?“ říkám pochybovačně.

Obě se tomu smějeme a Hanka dodává: „A stejně bys Kláře musela tu pistoli ještě nabít a podat!“

Všechny tři se smějeme, jedna paní vedle nás, co vyslechla náš rozhovor se nechápavě dívá.

„Kláro, kde máš ty peníze?“

„V peněžence v nějaké kapsičce.“

Prohledávám peněženkou, ale nemohu ji najít. Hanka to také zkouší, bez úspěchu.

„Sakra, kde to může být?“

Už jsme skoro na řadě, nervozita stoupá.

„Máte někdo jiný nějaké peníze?“

Nikdo nic, dohromady tak 50,-Kč.

„Ale máma mi je tam určitě dávala.“

Prohledáváme peněženkou znovu a najednou je nalzáme.

Paní nám oznamuje: „543,80!“

„Sakra, ještě, že jsme to našly, to by byl trapas.“

Klára žertuje na téma, že to nevádí, v tom případě by se postavila před obchodní dům a něco by vyžebřala.

„No tak, Kláro, rychle se oblikej a jedem!“

„Jasně, jedem - ale kam vlastně?“

„No, napadlo mě, že teď je taková souborná výstava Váchala v Rudolfinu. Tak bychom mohli jít třeba tam. Ale jestli nemáš chuť, tak nemusíme.“

„Ale to víš, že mám chuť.“

„Tak jo, já ti dám bundu, šálu budeš chtít? A vyřážíme. Jo, ještě si dojdu na záchod. Ty nechceš?“

„Ne díky!“

Bez problémů se dostáváme až k Rudolfinu, najdeme na první pokus ten správný vchod, ale vzápětí zjišťujeme, že je tam asi 20 schodů. Nějaká ochotná paní nás informuje o tom, že vedle je ještě jeden vchod, kde je i výtah. Vyjíždíme výtahem až nahoru, ale ocitáme se asi uprostřed výstavy.

„Tak, Kláro zajedeme na začátek ne?“

„No, jasně a sundeť mi prosím tě bundu, je mi tu dost horko.“

„Jo, jo, hned to bude.“

Dostáváme se až na začátek výstavy, sundávám Kláře bundu a pak se jí ptám.

„Musíme se dohodnout na tom, jak si to budeme prohlížet. Škoda, že nemáš električák, to by to šlo mnohem líp.“

„No, já nevím.“

„Víš co, dohodneme se takhle. Já půjdu pomalu a před každým obrazem se na chvíli zastavím a počkám, aby sis ho mohla prohlédnout. Kdyby se ti to zdálo moc krátké nebo dlouhé, tak se ozveš.“

„Jo, to je dobrý nápad.“

„Ale určitě se ozveš?!“ říkám naoko výhruzně.

„To víš, že jo, vždyť mě znáš.“

„No právě, že tě znám.“

Vyřážíme tak, jak jsme se domluvily, zakrátko zjišťuji, že je tu ještě jeden problém. Klára i já se totiž na obrazy díváme každá z jiného úhlu, každá tedy potřebujeme jinou vzdálenost. Řešíme to tak, že volíme kompromis - něco mezi. Procházíme pomalu, obrazy se nám líbí, ale já jsem za chvíli unavená, protože exponátů je tu opravdu mnoho.

„Kláro, co kdybychom ten zbytek už jen tak prolítly?“ navrhuji.

Pak si však uvědomuji, že moje žádost zněla dost sobecky a tak se hned opravuji: „Tedy až co ty, jak budeš chtít...Já to s tebou klidně projdu, ale mám dojem, že i ty jsi již dost unavená.“

Ještě chvíli se domlouváme a pak skutečně zbytek výstavy projíždíme rychleji.

OSOBNÍ ASISTENCE

Cílem služeb, které mají poskytovat osobní asistenti, je umožnit postiženému člověku plnohodnotný život. Znamená to tedy, že osobní asistent by měl nahradit postižené orgány daného člověka. Vzhledem ke specičnosti tohoto úkolu se odlišují osobní asistenti pro zrakově postižené občany, sluchově postižené občany, tělesně postižené a pro mentálně postižené občany. Velmi diskutovanou otázkou je osobní asistence u postižených dětí, protože zde hrozí nebezpečí, že osobní asistent bude nahrazovat povinnosti rodičů.

Osobní asistence v naší republice začala vznikat po r. 1989 a prozatím nejsou všechny problémy s ní spojené vyjasněné. V současné době se pracuje na legislativních otázkách osobní asistence. Osobní asistenti jsou placeni Pražskou organizační vozíčkářů podle počtu hodin, které u postiženého člověka odpracují. Každý občan s handicapem má právo na určitý počet hodin, které Pražská organizace vozíčkářů jeho osobnímu asistentovi zaplatí. Tento počet hodin je odvozen od komplikovanosti postižení, ale prozatím je bohužel také omezený finančními prostředky, které Pražská organizace vozíčkářů má. Tato organizace zároveň také zajišťuje kurzy pro lidi, kteří chtějí pracovat jako osobní asistenti a eviduje postižené, kteří o služby žádají, stejně jako osobní asistenty, kteří práci teprve hledají.